

daler. Man søgte derved at opnaa, at Landstingets Medlemmer var stærkt interesserede i en rolig og jævnt fremadskridende Udvikling. Endelig skulde Landstingets Medlemmer være bosatte indenfor de Landstingskredse, hvor de valgtes, saa der var Mulighed for, at i alt Fald en stor Part af Vælgerne havde personligt Kendskab til de Folk, de stemte paa. Valgene skulde ikke foregaa amtsvis, som det var foreslaaet i Grundlovsudkastet, men det blev bestemt, at de skulde foregaa i større Kredse; og ved Valgloven af 1849 inddeltes Landet i de samme Landstingskredse, som vi har den Dag i Dag. Denne Sammensætning af Landstinget betragtede man imidlertid ikke som den absolut endelige. Den grundlovgivende Rigsforsamling indsatte nemlig i Grundloven en § 44 saalydende: „Naar en ny Communallov er givet, kunne Landstingsvalgene ved Lov gaae over til de større kommunale (Amts- eller Provins-) Raad“. At en saadan Sammensætning af Landstinget maatte betinges af nye kommunale Raad, ligger i Sagens Natur, idet de daværende kommunale Raad hvilede udelukkende paa privilegeret Valgret. Vi fik imidlertid ikke under Juni-Grundloven Kommunalraad valgte ved almindelig Valgret, og § 44 i Juni-Grundloven blev aldrig bragt til Anvendelse. I den forholdsvis korte Tid, hvori Juni-Grundloven bestod, valgtes dens Landsting efter den oprindelige Bestemmelse ved Valgmænd valgte af Folketingsvælgerne. Og Juni-Grundlovens Landsting blev et godt Landsting. Grundlovsfædrene greb ikke fejl. De Lovgivningsarbejder af indre politisk Art, der gennemførtes i 50erne, vil altid staa som Vidnesbyrd om, at det Folketing og det Landsting, der blev Resultatet af den grundlovgivende Rigsforsamlings Forhandlinger, var i Stand til at udføre et Lovgivningsarbejde, der skabte gode Betingelser for vort Folks aandelige og materielle Udvikling. Det mener jeg, vi bør holde os for Øje, nu da vi begynder Arbejdet paa at skabe en Forfatning i Juni-Grundlovens Aand.

Der kom imidlertid vanskelige Kaar for den almindelige Valgret. Juni-Grundloven kom i Virkeligheden aldrig til at virke fuldt ud efter sin Bestemmelse. Den blev efter faa Aars Forløb indskrænket til kun at gælde for en Del af Statens Sager. Ved Fællesforfatningen af 1855 blev alle Fællesanliggender for det danske Monarki lagt ind under et Rigsraad, saaledes Forsvarsvæsenet, Skatte- og Told-sager og udenrigspolitiske Sager. Juni-

Grundloven var nu indskrænket til Kongerigets særlige Anliggender. Fra Rigsdagens Side blev det udtalt overfor Regeringen, at den kun gik med til denne Indskrænkning af Juni-Grundloven, saa længe Fællesforfatningen var i anerkendt Virksomhed, men der blev desværre aldrig givet bindende Tilsagn fra Regeringen i saa Henseende.

I dette Rigsraad af 1855 støder vi for første Gang under den fri Forfatning paa privilegeret Valgret, idet en Del af Rigsraadets Medlemmer, 30 af dets 80 Medlemmer, skulde vælges af dem, der havde mindst 1200 Rigsdalers Indtægt eller svarede mindst 200 Rigsdaler i Skat til Stat og Kommune. Man vil her lægge Mærke til, at Juni-Grundlovens Valgbarhedsbetingelser er gjort til Valgrets-betingelser. Og da vi til Afsløsning af Fællesforfatningen af 1855 fik November-Forfatningen af 1863, blev Rigsraadets Landsting sammensat paa en saadan Maade, at den almindelige Valgrets Indflydelse herpaa var fuldstændig udelukket. De 52 Medlemmer, som Kongeriget efter denne Forfatnings Bestemmelser skulde vælge til Rigsraadets Landsting, skulde alle vælges af dem, der havde mindst de 1200 Rigsdalers Indtægt eller svarede mindst de 200 Rigsdaler i Skat til Staten eller Kommunen. Hvordan det gik i 1866, ved vi alle. Vi ved, hvordan den Grundlov blev, der afløste ikke blot November-Forfatningen, men ogsaa Juni-Grundloven, og ligeledes er det en kendt Sag, hvordan Grundloven af 1866 er blevet benyttet. Medens Juni-Grundlovens Landsting ved den indirekte Valgmaade, den lange Valperiode og ved Valgbarhedsbestemmelserne virkede regulerende uden at være i Stand til at standse en Bevægelse og Vækst, der havde virkelig Rod i Befolkningen, fik Landstinget af 1866 en saa konservativ Sammensætning, at det til Tider har troet sig stærkt nok til ikke blot at modsætte sig det folkevalgte Tings Beslutninger, men ogsaa selv har villet være det ledende Ting. Det var et fuldstændig bagvendt Forhold, og det maatte føre til, at Landstingets Indflydelse trængtes tilbage, noget, der allerede heldigvis er sket. Men det maatte i det lange Løb ogsaa medføre, at Ønsket om en fuldstændig Omdannelse af Landstinget kom paa Dagsordenen, og det er for en meget væsentlig Del det Spørgsmaal, vi i Øjeblikket staa overfor.

Nu kan der jo spørges: Hvorfor gaar Venstre først i Aar til at foretage en Ændring af Forfatningen i den Retning, jeg